

PSIXOLOGIYA FANINING PREDMETI, MAQSAD VA VAZIFALARI

Xolmurodova Mohinur

Xazratqulova Elnora

Sadullayeva Shahzoda

Bobosharifova Nafisa

ShDPI O'TA 3-bosqich talabalari :

Annotatsiya: *Psixologiya inson ruhiy hayotining qonuniyatlarini o'rganadigan fan sifatida zamonaviy ijtimoiy hayotda alohida o'rin tutadi. G'oziyev E.G.'ning "Psixologiya (Yosh davrlari psixologiyasi)" asarida ushbu faning predmeti, maqsadi va vazifalari chuqur tahlil qilingan. Ushbu tezisdagi psixologiyaning ilmiy asoslari, predmeti va zamonaviy ijtimoiy hayotdagi o'rni ko'rib chiqiladi.*

Kalit so'zlar : *Psixologiya , Psixologiyaning maqsadi , vazifasi , predmeti , psixologik metodlar , psixologiya bilan bog'liq fanlar.*

Аннотация: *Психология как наука, изучающая закономерности психической жизни человека, занимает особое место в современной общественной жизни. В работе «Психология (Психология молодежи)» Э.Г. Гозиева глубоко анализируются предмет, цели и задачи этой дисциплины. В диссертации рассматриваются научные основы, предмет и роль психологии в современной общественной жизни.*

Ключевые слова: *Психология, Цель, функция, предмет психологии, психологические методы, дисциплины, смежные с психологией.*

Abstract: *Psychology, as a science that studies the laws of human mental life, occupies a special place in modern social life. The subject, purpose and tasks of this discipline are deeply analyzed in the work of E.G. Goziyev "Psychology (Psychology of Youth)". This thesis examines the scientific foundations, subject and role of psychology in modern social life.*

Keywords: *Psychology, Purpose, task, subject of psychology, psychological methods, disciplines related to psychology*

Psixologiya fani inson psixikasini, ya'ni uning hissiyotlari, idrok, xotira, tafakkur, irodaviy harakatlar va emotsional holatlarini o'rganadi. G'oziyevning ta'kidlashicha, psixika insonning tashqi muhit bilan faol aloqasi natijasida shakllanadi va rivojlanadi. Psixologiya, shuningdek, xatti-harakatlar, faoliyat va ong jarayonlarini tahlil qiladi.

Psixologiya lotincha "psyche" – ruh va "logos" – ta'limot degan so'zlardan kelib chiqqan. Bu fan inson va hayvonlarning psixik hayotini, ruhiy faoliyatini ilmiy asosda o'rganadi. U eksperimental va kuzatuv metodlariga asoslanadi. Ilmiy yondashuvga ko'ra, psixologiya ikki asosiy yo'nalishda maqsadni amalga oshiradi: Nazariy – psixik hodisalarni tushuntirish, ruhiy faoliyat qonuniyatlarini ishlab chiqish; Amaliy – inson bilan ishlashda psixologik maslahatlar, diagnostika, korreksiya va profilaktika ishlarini olib borish.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILIY TAFAKKUR VA INNOVATION G'OYALAR

Psixologiyaning bosh maqsadi – inson ruhiy hayoti va faoliyatining mexanizmlarini tushunish, shaxsning individual va ijtimoiy rivojlanishini o'rganishdir. Bu bilimlar pedagogika, sotsiologiya, tibbiyot, menejment kabi ko'plab sohalarda qo'llaniladi. Asosiy predmet – bu insonning ongli va ongsiz ruhiy jarayonlari, holatlari va sifatlaridir. Masalan, qo'rquv, hayajon, o'z-o'zini anglash, o'rganish jarayoni, shaxslararo munosabatlar. Psixologiya ushbu jarayonlarning ichki tuzilmasi va tashqi ifodasini tahlil qiladi. Psixologiyaning amaliy maqsadi inson ruhiy salomatligini saqlash, uni ijtimoiy hayotga moslashtirish, ruhiy qiyinchiliklarni yengishda yordam berishdir. Shu boisdan psixologik xizmatlar maktablarda, korxonalarda, oilalarda keng joriy etilmoqda.

- Ruhiy jarayonlar (idrok, xotira, tafakkur, tasavvur va boshqalar)ni o'rganish;
 - Shaxsning individual psixologik xususiyatlarini aniqlash;
 - Turli yosh davrlarida psixik rivojlanish qonuniyatlarini tahlil qilish;
 - Ruhiy buzilishlar va muammolarni aniqlash va ularni bartaraf etish yo'llarini ishlab chiqish;
 - Ilmiy-tadqiqotlar orqali psixologik bilimlarni boyitish va amaliyotga tatbiq etish. .
- Tadqiqot metodlari

G'oziyev psixologiyaning ilmiyligini ta'minlovchi asosiy metodlarni quyidagicha sanaydi:

- Kuzatuv
- Eksperiment
- So'rovnoma
- Testlash
- Biografik usul

Psixologiya pedagogika, biologiya, nevrologiya, falsafa, sotsiologiya kabi fanlar bilan uzviy bog'langan. Bu fanlar bilan hamkorlik psixologiyaga murakkab inson tabiatini chuqurroq anglashga yordam beradi. Psixik jarayonlarni ilmiy tahlil qilish (idrok, tafakkur, xotira, e'tibor, emotsiya);

Shaxs psixologiyasini chuqur o'rganish (temperament, xarakter, qobiliyatlar);

Yosh davrlari psixologiyasi – bolalik, o'smirlilik, o'spirinlik, kattalik, qarilik davridagi ruhiy o'zgarishlarni tahlil qilish;

Sotsial psixologiya – insonlararo munosabatlar, guruhlar psixologiyasi va ijtimoiy muhit ta'sirini aniqlash;

Kasbiy yo'nalish va psixologik maslahat berish;

Ruhiy muammolarni aniqlash va psixologik yordam ko'rsatish;

Pedagogik psixologiya orqali ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilish.

Psixologiyaning boshqa fanlar bilan integratsiyasi Psixologiya boshqa ko'plab fanlar bilan o'zaro bog'liq. Xususan: Falsafa – inson tabiatini anglashga doir nazariy yondashuvlar; Biologiya va nevrologiya – miya faoliyati va fiziologik jarayonlar;

Pedagogika – ta'lim va tarbiya jarayonida shaxsni rivojlantirish; Sotsiologiya – ijtimoiy muhit va guruh psixologiyasi; Tibbiyot – ruhiy salomatlik va psixik kasalliklar

profilaktikasi. Bu integratsiya fanlararo yondashuvni mustahkamlab, psixologik bilimlarning amaliy samaradorligini oshiradi.

Xulosa Psixologiya — inson ruhiyatining ilmiy asosda o'rganilishini ta'minlovchi muhim fanlardan biridir. G'oziyevning ilmiy qarashlari asosida aytish mumkinki, psixologiya nafaqat nazariy, balki amaliy ahamiyatga ega bo'lib, insonni anglash va unga yordam berishning kuchli vositasidir. Psixologiya insonni chuqur o'rganish orqali uni anglash va ruhiy sog'lomlashtirishga xizmat qiladi. Fan sifatida u nafaqat nazariy bilimlar beradi, balki real hayotiy muammolarni hal etishda ham foydalidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

G'oziyev E.G'. (1994). Psixologiya (Yosh davrlari psixologiyasi). Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.

Abdullaeva G.K., Yusupova R.T. (2007). Umumiy psixologiya. Toshkent: TDPU.

Atkinson R.L., Atkinson R.C. (2002). Psixologiya: muomala va faoliyat psixologiyasi asoslari. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi.

B.F. Skinner, J. Watson, S. Freud, K. Levin kabi olimlarning klassik psixologik nazariyalari haqida umumiy tahlillar

Yusupov M. (2006). Psixologiya asoslari. Toshkent: "Sharq".

Qodirova X. va boshqalar. (2020). Pedagogik va yosh psixologiyasi. Toshkent: Fan.